

29.05.2024

Dnro 1225/03.04.04.04.21/2022

Asia Valitus vesihuoltoasiassa

Valittajat Pasi Ulvila ja Jari Ulvila

Päätös, josta valitetaan

Lapuan kaupungin ympäristölautakunta 8.12.2020 § 107

Lapuan kaupungin ympäristölautakunta on määrännyt Pasi Ulvilan maksamaan Lapuan kaupungin ympäristölautakunnan päätöksessä 2.5.2017 § 152, oikeastaan § 147, asetetun 1.500 euron kiinteän uhkasakon. Lisäksi ympäristölautakunta on asettanut vesihuoltolain 30 §:n nojalla päävelvoitteen tehosteeksi uuden 3.000 euron uhkasakon Pasi Ulvilalle.

Jos päävelvoitetta, vesihuoltolain 10 §:n mukaista liittämismuutoksen velvollisuutta Lapuan kaupungin Haapakosken kylässä tilalla Ulvila 1 (16:340) osoitteessa Vasunmäentie 654, 62160 Karhunkylä, ei noudateta 6 kuukauden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta, Lapuan kaupungin ympäristölautakunta voi uhkasakkolain 10 §:n nojalla tuomita uuden uhkasakon maksettavaksi.

Päätöksen perustelut

Kiinteistönomistaja ei ole noudattanut Lapuan kaupungin ympäristölautakunnan päätöstä 2.5.2017 § 152, oikeastaan § 147, eikä kiinteistönomistaja ole esittänyt pätevää syytä liittämättä jättämiseen.

Kiinteistönomistaja on velvoitettu 2.5.2017 liittymään vesihuoltolaitoksen viemäriverkostoon, koska kiinteistönomistajalla on ollut vesihuoltolain mukaan velvollisuus liittyä viemäriin, eikä kiinteistönomistaja ole esittänyt vesihuoltolain (119/2001) mukaisia perusteita liittymismuutoksesta vapauttamiseen. Kiinteistönomistajalle annettu määräys liittymisestä ja uhkasakon asettamisesta on saanut lainvoiman 12.3.2018. Lainvoimaisen päätöksen noudattamatta jättäminen ei poista kiinteistöltä liittymismuutoksen velvollisuutta vesihuoltolain muutoksen (681/2014) mukaisen siirtymäsäännön perusteella. Kiinteistö sijaitsee taajaan asutulla alueella noin

110 metrin etäisyydellä Suomen ympäristökeskuksen taajamarajauksen (YKR) ulkopuolella.

Pasi Ulvila ja Jari Ulvila omistavat yhdessä kiinteistön Ulvila 1 (16:340), mutta Pasi Ulvila omistaa yksin kiinteistöllä sijaitsevan asuinrakennuksen osoitteessa Vasunmäentie 654. Tästä syystä uhkasakko on määrätty maksuun Pasi Ulvilalle.

Kiinteistönomistajalle on asetettu uusi uhkasakko päävelvoitteen tehosteeksi, jonka Lapuan kaupungin ympäristölautakunta voi tuomita maksettavaksi, mikäli päävelvoitetta ei noudateta.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Pasi Ulvilan ja Jari Ulvilan on katsottava vaatineen ympäristölautakunnan 8.12.2020 § 107 päätöksen kumoamista.

Vaatimuksen perusteet

Lapuan kaupunki on 2.5.2017 määrännyt Pasi Ulvilan ja Jari Ulvilan liittymään kaupungin jätevesiviemäriin ja asettanut samalla uhkasakon.

Pasi Ulvila ja Jari Ulvila ovat keskustelleet Lapuan kaupungin ympäristöinsinöörin kanssa viemäriin liittymisestä kesäkuussa 2020. Ympäristöinsinööri on tällöin pyytänyt, että valittajat kirjoittaisivat vastineen, miksi eivät liitä kiinteistöään viemäriin. Valittajat toimittivat 26.6.2020 päivätyyn vastineen sähköpostilla kaupungille. Valittajat eivät kuitenkaan saaneet vastineeseen vastausta. Uhkasakko määrättiin maksettavaksi, vaikka vastinetta ei oltu käsitelty.

Kuten vastineessa 26.6.2020 on jo esitetty, perustuslain mukainen kansalaisten yhdenvertainen kohtelu ei toteudu viemäriverkoston kohdalla. Osa asukkaista saa vapautuksen, osa ei, ja osa alueista on päätetty jättää rakentamatta kokonaan. Rakentamispäätösten peruminen on johtunut lakimuutoksesta. Kaupunki ei myöskään lainmuutoksen johdosta enää 31.12.2018 jälkeen voi pakottaa kiinteistöjä liittymään viemäriverkostoon.

Valittajat eivät asu taajama-alueella ja kyseessä olevan viemäriverkoston toiminta on kyseenalainen putken vesimäärästä ja pituudesta johtuen. Asuinolosuhteet ovat muuttuneet siten, että molempien talossa asuu enää kaksi ihmistä. Sekä vedenkulutus että valittajien taloudellinen tilanne on heikentynyt huomattavasti. Viemäriverkostoon liittyminen aiheuttaa kohtuuttomat kustannukset. Kiinteistölle tulee myöntää vapautus liittämismuutoksesta viemäriverkostoon.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Lapuan kaupungin ympäristölautakunta on antanut valituksen johdosta lausunnon.

Valittajat ovat antaneet vastineen.

Merkintä

Hallinto-oikeus on tänään antamallaan toisella päätöksellä ratkaissut valituksen Lapuan ympäristölautakunnan päätöksestä 8.12.2020 § 108 (hallinto-oikeuden diaarinumero 1550/2022).

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus kumoo ympäristölautakunnan päätöksen 8.12.2020 § 107.

Perustelut

Sovellettavia oikeusohjeita

Vesihuoltolain 29 §:n 1 momentin mukaan valvontaviranomainen voi kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettua säännöstä, jatkamasta tai toistamasta säännöksen vastaista menettelyä taikka määrätä hänet täyttämään velvollisuutensa.

Vesihuoltolain 30 §:n 1 momentin mukaan valvontaviranomainen voi tehostaa 29 §:n nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella taikka että toiminta keskeytetään tai kielletään. Pykälän 2 momentin mukaan uhkasakkoon, teettämisuhaan ja keskeyttämisuhaan sovelletaan muutoin, mitä uhkasakkolaissa säädetään.

Uhkasakkolain 6 §:n 1 momentin mukaan uhkasakko asetetaan määräämällä päävelvoite asianosaisen noudatettavaksi sakon uhalla. Kunkin päävelvoitteen tehosteeksi on asetettava eri uhkasakko. Pykälän 2 momentin mukaan uhkasakko asetetaan markkamäärältään kiinteänä tai siten, että sen suuruus määräytyy ajan kulumisen mukaan (*juokseva uhkasakko*). Pykälän 3 momentin mukaan asettamispäätöksestä on käytävä selvästi ilmi, mihin asianosainen on velvoitettu ja milloin, mihin mennessä tai mistä lähtien päävelvoitetta on noudatettava. Määräajan pituutta harkittaessa on otettava huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus, velvoitetun mahdollisuus noudattaa sitä sekä muut asiaan vaikuttavat seikat.

Uhkasakkolain 7 §:n 1 momentin mukaan uhkasakko voidaan kohdistaa vain sellaiseen asianosaiseen, jolla on oikeudellinen ja tosiasiallinen mahdollisuus noudattaa päävelvoitetta. Jos uhkasakko kohdistetaan useisiin asianosaisiin, kullekin on asetettava eri uhkasakko.

Uhkasakkolain 10 §:n 1 momentin mukaan uhkasakon asettanut viranomainen voi tuomita uhkasakon maksettavaksi, jos päävelvoitetta ei ole noudatettu eikä noudattamatta jättämiseen ole pätevää syytä. Edellytyksenä uhkasakon tuomitsemiselle maksettavaksi on, että uhkasakon asettamista koskeva päätös

on lainvoimainen, jollei päätöstä ole säädetty tai määrätty noudatettavaksi muutoksenhausta huolimatta.

Uhkasakkolain 22 §:n mukaan asianosaiselle on ennen uhkasakon asettamista ja tuomitsemista taikka teettämistä tai keskeyttämisen asettamista ja täytäntöön pantavaksi määräämistä koskevan asian ratkaisemista varattava tilaisuus selityksen antamiseen siten kuin hallintolain 34 §:ssä säädetään.

Hallintolain 34 §:n 1 momentin mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Asiassa saatu selvitys ja oikeudellinen arviointi

Asiassa saadun selvityksen mukaan Pasi Ulvila ja Jari Ulvila eivät olleet liittäneet Lapuan kaupungin Haapakosken kylässä tilalla Ulvila 1 (16:340) sijaitsevaa asuinrakennusta Lapuan kaupungin vesihuoltolaitoksen viemäriverkostoon. Kaupungin ympäristöinsinööri oli 23.3.2015 päivätyllä kirjeellä kehottanut kiinteistönomistajaa tekemään sopimuksen kiinteistön liittämiseksi viemäriverkostoon tai hakemaan kiinteistölle vapautusta liittämismuutoksenvalvonnasta 30.5.2015 mennessä. Kiinteistönomistajat eivät olleet tehneet sopimusta kiinteistön liittämiseksi eivätkä he myöskään olleet hakeneet vapautusta kiinteistön liittämismuutoksenvalvonnasta.

Ympäristölautakunta oli 2.2.2016 § 75 päättänyt varata Pasi Ulvilalle ja Jari Ulvilalle tilaisuuden selityksen antamiseen liittämismuutoksenvalvonnasta koskevassa asiassa vesihuoltolain 29 §:n ja uhkasakkolain 22 §:n mukaisesti. Pasi Ulvila ja Jari Ulvila antoivat asiassa selityksen, jossa he hakivat vapautusta viemäriverkostoon liittymisestä.

Saadun selvityksen mukaan Lapuan kaupungin vs. ympäristöinsinööri on 24.2.2017 § 14 päättänyt, ettei vapautusta kiinteistön liittämismuutoksenvalvonnasta myönnetä.

Ympäristölautakunta on 2.5.2017 § 147 määrännyt Pasi Ulvilan ja Jari Ulvilan liittämään tilalla Ulvila 1 (16:340) sijaitsevan asuinrakennuksen vesihuoltolain 10 §:n mukaisesti Lapuan kaupungin vesihuoltolaitoksen viemäriin kuuden kuukauden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta. Samalla ympäristölautakunta on vesihuoltolain 30 §:n nojalla asettanut 1.500 euron uhkasakon Pasi Ulvilalle ja 1.500 euron uhkasakon Jari Ulvilalle päävelvoitteen tehosteeksi.

Saadun selvityksen mukaan ympäristölautakunnan päätös 2.5.2017 § 147 on saanut lainvoiman 12.3.2018 ja päätöksessä asetettu määräaika on päättynyt 12.9.2018.

Ympäristölautakunta on 9.10.2018 § 228 varannut Pasi Ulvilalle ja Jari Ulvilalle vesihuoltolain 29 §:n ja uhkasakkolain 22 §:n mukaisesti tilaisuuden selityksen antamiseen velvoitteen laiminlyönnin johdosta ja mahdollisen

uhkasakon tuomitsemisen sekä uuden uhkasakon asettamisen varalta. Kuulemista koskeva ympäristölautakunnan päätös 9.10.2018 § 228 on julkaistu virallisessa lehdessä 22.5.2020. Pasi Ulvila ja Jari Ulvila ovat toimittaneet Lapuan kaupungille yhteisen, 26.6.2020 päivätyn vastineen.

Ympäristölautakunta on valituksenalaisella päätöksellään 8.12.2020 § 107 määrännyt Pasi Ulvilan maksamaan ympäristölautakunnan päätöksessä 2.5.2017 § 152, oikeastaan § 147, asetetun 1.500 euron kiinteän uhkasakon. Päätöksen mukaan Pasi Ulvila ja Jari Ulvila omistavat yhdessä kiinteistön Ulvila 1 (16:340), mutta Pasi Ulvila omistaa yksin kiinteistöllä sijaitsevan asuinrakennuksen osoitteessa Vasunmäentie 654. Tästä syystä uhkasakko on päätöksen mukaan määrätty maksuun ainoastaan Pasi Ulvilalle. Lisäksi ympäristölautakunta on asettanut vesihuoltolain 30 §:n nojalla päävelvoitteen tehosteeksi uuden 3.000 euron uhkasakon Pasi Ulvilalle.

Hallinto-oikeus toteaa, että uhkasakon asettamista koskevassa päätöksessä 2.5.2017 § 147 päävelvoite, eli kyseessä olevan kiinteistön liittäminen vesihuoltolaitoksen viemäriverkostoon, on määrätty molempien kiinteistönomistajien noudatettavaksi ja samalla molemmalle kiinteistön omistajalle on asetettu uhkasakko päävelvoitteen tehosteeksi. Valituksenalaisessa uhkasakon tuomitsemista koskevassa päätöksessä 8.12.2020 § 107 uhkasakko on kuitenkin asettamispäätöksestä poiketen kohdistettu vain Pasi Ulvilaan sillä perusteella, että hän lautakunnan päätöksen mukaan omistaa yksin kyseessä olevalla kiinteistöllä sijaitsevan asuinrakennuksen. Koska Pasi Ulvilalla ei kuitenkaan kiinteistön osaomistajana ole ollut yksin oikeutta käyttää päätösvaltaa tässä kiinteistöä koskevassa asiassa, eikä hänellä siten ole ollut uhkasakkolain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua oikeudellista mahdollisuutta noudattaa päävelvoitetta, ei asetettua uhkasakkoa ole voitu tuomita hänen maksettavakseen eikä uutta uhkasakkoa asettaa häneen kohdistettuna. Uhkasakon kohdistaminen valituksenalaisessa päätöksessä vain Pasi Ulvilaan ei myöskään ensimmäisen uhkasakon asettamispäätöksen ja ennen päätöksentekoa toimitetun kiinteistönomistajien kuulemisen sisältö huomioon ottaen ole ollut ennakoitavissa. Valituksenalaista päätöstä rasittaa siten myös kuulemisvirhe.

Hallinto-oikeus toteaa lisäksi, että uhkasakkolain 10 §:n 1 momentin mukaisesti uhkasakon asettanut viranomainen voi tuomita uhkasakon maksettavaksi vain, jos päävelvoitetta ei ole noudatettu eikä noudattamatta jättämiseen ole pätevää syytä. Valituksenalaisen päätöksen mukaan kiinteistönomistaja ei ole noudattanut lainvoimaista ympäristölautakunnan päätöstä 2.5.2017 § 147, eikä kiinteistönomistaja ole esittänyt pätevää syytä liittämättä jättämiseen. Päätöksessä ei kuitenkaan ole tarkemmin arvioitu kiinteistönomistajien kuulemisen johdosta annettussa vastineessa esiin tuotuja näkökohtia ja perusteluita eikä siten riittävästi arvioitu sitä, onko päävelvoitteen noudattamatta jättämiselle ollut pätevää syytä. Myös uhkasakon tuomitsemista edellyttävä kokonaisharkinta on näin ollen puuttunut.

Edellä todetun vuoksi ympäristölautakunnan valituksenalainen päätös 8.12.2020 § 107 on lainvastaisena kumottava.

Valittajat ovat valituksessaan hallinto-oikeudelle myös pyytäneet vapautusta kiinteistön liittämisvelvollisuudesta. Hallinto-oikeus ei ensiasteena ole toimivaltainen käsittelemään liittämisvelvollisuudesta vapauttamista koskevaa asiaa.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä Hall (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeustuomarit Reeta-Kaisa Eriksson, Martina Nyman ja Anna-Lena Bernas, joka on myös esitellyt asian.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös maksutta Pasi Ulvila, todisteellinen tiedoksianto saantitodistuksin
Jari Ulvila, todisteellinen tiedoksianto saantitodistuksin

Päätös maksutta Lapuan kaupungin ympäristölautakunta
Lapuan kaupungin vesihuoltolaitos
Lapuan kaupungin terveydensuojeluviranomainen
Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta.

Vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon kirjeitse tavallisena tiedoksiantona lähetetystä päätöksestä seitsemäntenä päivänä päätöksen lähettämistä, jollei vastaanottaja näytä tiedoksisaannin tapahtuneen tätä myöhemmin. Viranomaisen tietoon asiakirjan katsotaan kuitenkin tulleen kirjeen saapumispäivänä. Päätös on lähetetty päätöksen antopäivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta.

Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jona päätös on vastaanotettu. Tiedoksisaantipäivän osoittaa vastaanottotodistus, saantitodistus tai tiedoksiantotodistus. Sijaistiedoksiannossa tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantotapaa vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämistä (sähköpostitse tai sähköisen asiointipalvelun kautta), jollei muuta näytetä. Sähköisen asiointipalvelun kautta todisteellisesti tiedoksi saadun päätöksen tiedoksisaantipäivä on päätöksen noutamispäivä asiointipalvelusta.

Valituksen sisältö

- Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava
- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
 - päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)

- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä perittävä oikeudenkäyntimaksu

Valituslupa-asian ja muutoksenhakuasian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 530 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu.

Oikeudenkäyntimaksua ei korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritä tuomioistuinmaksulain 5 §:ssä tarkoitetuista maksuttomista suoritteista tai mikäli maksun perimättä jättämiseen on lain 4 §:ssä tarkoitettu peruste.

Oikeudenkäyntimaksua ei myöskään peritä, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Maksu peritään kuitenkin riippumatta lopputuloksesta veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta eikä muualla laissa viranomaisen toimenpiteistä suoritettavista maksuista vapautetuilta. Jos maksun periminen olisi ilmeisen kohtuutonta, viranomainen tai maksun määräävä virkamies voi yksittäistapauksessa määrätä, ettei maksua peritä.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015), Oikeusministeriön asetus tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1122/2021)